FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 35382
Nom: Història de la Corona d'Aragó
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
1001 - G.Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1001 - G.Filologia Catalana	Historia	BÀSICA

COORDINACIÓ

SAN RUPERTO ALBERT JOSE

ROSELLO IVARS RAMON J

APARISI ROMERO FREDERIC

RESUM

Es tracta d'una assignatura de matèria històrica, inclosa en el mòdul Formació bàsica humanística del Grau en Filologia Catalana, amb caràcter de Formació Bàsica (curs 1r). Consisteix en una introducció al coneixement de la Corona d'Aragó, entitat que existí entre 1137 i 1715, i que fou el marc polític del desenvolupament inicial i l'expansió geogràfica de la llengua catalana, a banda de constituir el medi social on tingué lloc la producció literària catalana medieval i moderna.

L'assignatura té, doncs, una relació força estreta amb les assignatures dedicades a la matèria Història de la literatura catalana medieval i moderna, i també amb les de la matèria Diacronia de la llengua catalana, particularment amb l'assignatura Història de la llengua catalana.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Es recomana comptar amb algunes nocions prèvies sobre les principals fites cronològiques, els monarques més destacats i la geografia política dels regnes de la Corona d'Aragó. També és important tenir un nivell apropiat de coneixement de l'idioma que permeta, per exemple, entendre els textos catalans d'època medieval.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1001 - G.Filologia Catalana

Coneixer el context cultural i històric necessari per interpretar els textos literaris en llengua catalana en les distintes èpoques.

Demostrar un compromís ètic en l'àmbit filológico, centrant-se en aspectes tals com la igualtat de gèneres, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de la pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat lingüística i la multiculturalidad.

Interrelacionar diferents àrees d'estudis humanístics.

Posseir i aplicar coneixements generals en àrees humanístiques afins a l'àmbit d'estudis del Grau.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreplegar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Treballar en equip en entorns relacionats amb la filologia i desenvolupar relacions interpersonales.

Treballar i aprendre de mode autònom i de planificar i gestionar el temps de treball.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Formació de la Corona d'Aragó. De l'època carolíngia al segle XIII

La senyorialització i el moviment de "Pau e Treva" i les sagreres.

La creació de la Corona d'Aragó el 1137: el significat històric; les conseqüències més immediates.

La progressiva construcció de l'Estat.

La colonització de la Catalunya Nova i el sud d'Aragó.

2. Les conquestes de Mallorca i de València

Els repartiments i la colonització feudal dels nous territoris.

L'origen dels municipis i la seua organització baixmedieval: consell general, jurats, justícia, altres càrrecs.

3. La política mediterrània de Pere el Gran a partir dels Vespres sicilians (1282)

Les noves conquestes mediterrànies: Sardenya i la guerra amb Gènova.

La guerra de la Unió (1347-1349). La guerra de Castella (1356-1365).

La crisi política de la Corona: la mort de Martí l'Humà i el Compromís de Casp (1410-1412).

La guerra civil i els conflictes de bàndols a cadascun dels regnes. La negociació i les votacions.

4. Autoritarisme i pactisme en temps d'Alfons el Magnànim: entre Castella i Nàpols

1. La política expansionista a Itàlia: les guerres de Nàpols.

La diversitat de destins dels regnes de la Corona en temps de Joan II.

El Príncep de Viana i la Guerra de Catalunya (1462-1473). Les guerres remences.

Les Corts baixmedievals.

5. Ferran el Catòlic i la Unió de les Corones

La qüestió del matrimoni d'Isabel i Ferran.

Autoritarisme monàrquic i reformes institucionals.

La unitat religiosa.

L'herència del Reis Catòlics.

6. De Carles V a Felip II. La Corona d'Aragó en la Monarquia Hispànica

L'hereu d'una monarquia imperial: Carles V.

La revolta de les Germanies a València (1519-1522).

Les germanies a Mallorca (1521-1523).

La qüestió morisca i les minories religioses.

El bandolerisme.

Les alteracions d'Aragó (1580-1590).

7. Crisi de la Monarquia, Revolta Catalana i Carles II.

L'expulsió dels moriscos (1609).

La revolta catalana (1640).

Període neoforalista?

La recuperació de Catalunya i el País Valencià.

El govern de Carles II: mites i realitats.

8. El conflicte successori i la dissolució de la Corona d'Aragó

La qüestió successòria.

El panorama internacional.

La guerra: de Carles d'Àustria a Felip V.

Els decrets de Nova Planta.

Resultats d'aprenentatge:

-Ser capaç d'inserir els fenòmens de l'evolució de la llengua i de la cultura catalanes en el marc de la Història, dins de l'aprenentatge de la disciplina a la Facultat.

-Saber buscar les coordenades històriques quan es passe a la investigació directa en matèria de llengua o literatura.

-Ser capaç de discernir i valorar les fites de la història literària segons els corrents de l'època en què se situen.

-Ser capaç de mostrar una formació històrica imprescindible en una carrera d'Humanitats.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	45,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Total hores	**60,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	36,00
Preparació de classes	25,00
Preparació d'activitats d'avaluació	25,00
Resolució de casos pràctics	4,00
Total hores	**90,00**

METODOLOGIA DOCENT

Les activitats formatives es centren en:

1. La presentació a l'aula de conceptes i procediments relacionats amb la matèria (classes teòriques), juntament amb l'estudi concret de casos, la resolució de problemes i el comentari o anàlisi de textos, mapes i altres materials docents (classes pràctiques). Aquestes activitats representen el 40% de les hores dels 6 crèdits ECTS de l'assignatura, distribuïts entre hores de classe teòrica (45 hores) i hores de classe pràctica (15 hores).
2. El 60% de les hores restants es dedicaran a l'estudi i treball autònom, individual i en grup, de l'alumnat. Aquest temps es distribuirà de la forma següent:

a) Preparació de classes a partir de la lectura dels manuals i dels materials posats a disposició de l'estudiant a l'aula virtual.

b) Preparació i realització de controls de lectura, pràctiques o treballs.

c) Preparació i realització d'exàmens.

Les activitats formatives fomenten gran part de les competències generals, així com també de les específiques pròpies de la matèria. Entre aquestes cal destacar la consecució de la capacitat per a interrelacionar diferents disciplines de l'àrea d'humanitats, en particular la relació entre el coneixement del context cultural i històric i l'anàlisi crítica de textos en llengua catalana.

Aquesta matèria, de la mateixa manera que altres de la formació bàsica, s'ocuparà, a partir de la selecció i el treball amb textos, del desenvolupament de la capacitat crítica i de compromís ètic de l'alumnat.

Els materials per al desenvolupament de l'assignatura són els següents:

a) Guia docent

b) Apunts

c) Dossier d'activitats

d) Materials penjats a l'Aula Virtual per cada professor

En el marc del cicle *Les autores i els autors a les aules*, es podrà organitzar sessions amb ponents invitats. A l'inici del període docent de l'assignatura, s'informarà de les possibles activitats complementàries que s'organitzaran i de la incidència que puguen tenir en la docència i l'avaluació.

AVALUACIÓ

L'avaluació constarà de dues parts diferenciades:

a) Les activitats realitzades durant el desenvolupament de l'assignatura, treballs i/o controls de lectura. Aquesta part representarà el 30% de la nota. Les activitats consistiran en:

1) un exercici escrit de comentari i anàlisi sobre un text, document, conferència o pel·lícula corresponent al període medieval, valorat en un 15%.

2) un exercici escrit de comentari i anàlisi sobre un text, document o conferència corresponent al període d'història moderna, valorat en un 15%.

Aquests treballs es lliuraran per l'aula virtual. La detecció de plagi implicarà el suspens de l'exercici. Aquestes activitats es consideren activitats d'aula i, doncs, si no es presenten en el període designat pel professorat no es poden presentar en segona convocatòria. En la segona convocatòria només es podrà recuperar l'examen teòric (70% de la qualificació), mantenint-se les qualificacions obtingudes en les exercicis pràctics i comentaris.

b) Una prova final que avaluarà els coneixements teòrics i les competències adquirides o desenvolupades en l'assignatura. Aquesta part representarà el 70 % de la nota. Per aprovar el conjunt de l'assignatura és necessari arribar almenys a una nota de 4 (sobre 10) a cadascuna de les parts -medieval i moderna- de l'examen.

L'honestedat intel·lectual és vital a les comunitats acadèmiques i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faça ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres), excepte si la utilització forma part dels continguts de l'assignatura i està autoritzada pel professorat que la imparteix.

El sistema de qualificacions segueix la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de Govern del dia 30 de maig de 2017. ACGUV 108/2017.

Resum de l'avaluació:

Proves d'avaluació	**% de la nota final**
Activitats pràctiques	30 %
Prova final	70 %

BIBLIOGRAFIA

BÀSICA

- BELENGUER, E. (dir.), *Història de la Corona d'Aragó*, Barcelona, Edicions 62, 2007, 2 vol.

-BELENGUER, E. *Història del País Valencià*, Ed. 62, 2006.

-BELENGUER, E. i GARÍN, F.V. (coord.), *La Corona de Aragón: siglos XII-XVIII*, València, Generalitat Valenciana - Ministerio de Cultura, 2006.

-BISSON, T.N., *Història de la Corona d'Aragó a l'Edat Mitjana*, Barcelona, Crítica, 1988.

-NARBONA, R., *En l'horitzó de la història ibèrica. Pobles, terres, sobiranies (segles V-XV)*, Catarroja, Afers, 2015.

-FURIÓ, Antoni, *Història del País Valencià*, València, Ed. Tres i Quatre, 2015, 2ª ed.

-REGLÀ, J., *Introducció a la Història de la Corona d'Aragó*, Palma de Mallorca, Moll, 1973.

COMPLEMENTÀRIA

Serà indicada oportunament.